herpy

SLANGER

Heterodon nasicus

Heterodon nasicus er en liten, kompakt snok fra de nordamerikanske prærieområdene med en oppovervendt snute som den graver med i løs jord. Når den føler seg truet, blåser den seg opp, freser og til slutt later den som om den er død. Den er dagaktiv, rolig og enkel å stelle, og derfor et godt førstevalg blant slanger. Den er bakhoggtannet med en svak gift; bitt er sjeldne, men kan gi en tydelig hevelse.

Familie: Colubridae Engelsk: Western Hognose Snake Tidligere navn: *Heterodon gloydi* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**35-90 cm** total lengde inkl. hale
Vekt	**80-400 g**
Levealder	**15-20 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Bakkelevende og gravende**
Biotop	**Halvørken og savanne**
Vanskelighetsgrad	**Nybegynner**

STELL

Min. terrarium	**90 × 45 × 40 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**23-27 °C**
Varmeplass	**31-35 °C**
Temperatur, natt	**16-22 °C**
Luftfuktighet	**30-60 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Vinterhvile	**5-15 °C** 4-12 uker
Kosthold	**Virveldyr**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**24-36 mnd.**
Kullstørrelse	**2-23 egg**
Kull per år	**1-2**
Inkubasjon	**51-64 dager** ved 26-28 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Heterodon nasicus er en kompakt snok med en bred, tykk kropp, kjølede skjell og et skarpt oppovervendt snuteskjold som brukes til å grave i løs jord. Grunnfargen er gråbrun, lys olivengrønn eller sandfarget med ca. 40 mørke flekker langs ryggen og tydelige mørke bånd over hodet og bak øynene. Buken er hvit, gul eller oransje, og under halen er den svart. Hunnen er større og tyngre enn hannen og har kortere hale.

Arten er kjent for forsvaret sitt. Når den er truet, brer den ut halsen som en kobra, freser høyt og slår gjentatte ganger ut med lukket munn. Hjelper ikke det, velter den over på ryggen med åpen munn og hengende tunge og later som om den er død. Vendes den om, velter den tilbake. Ofte avgir den også en illeluktende sekresjon fra analkjertlene. Det hele er bløff.

H. nasicus hører til de bakhoggtannede slangene. Den har forstørrede tenner bakerst i overkjeven og en svak gift, som hjelper den med å døyve padder og andre byttedyr. Giften er ikke farlig for menneskers liv, men et bitt der slangen holder fast og tygger, kan gi smerte og en tydelig hevelse. Bitt er sjeldne; se avsnittet om atferd.

Voksne hanner blir 35-60 cm lange, hunner kan nå 90 cm. Ungene er 14-18 cm lange ved klekking. I fangenskap er det avlet frem mange fargevarianter og mønstre, men veiledningen her handler om arten. Artsnavnet *nasicus* kommer av latin *nasus*, nese, og henspiller på den oppovervendte snuten.

Utbredelse og leveområde

Heterodon nasicus lever i det sentrale Nord-Amerika, fra de sørlige prærieprovinsene i Canada (Alberta, Saskatchewan og Manitoba) gjennom Great Plains i USA. Den finnes fra Montana, North Dakota og South Dakota i nord til Texas i sør, og fra Illinois, Iowa og det vestlige Minnesota i øst til det østlige Wyoming, det østlige Colorado og New Mexico i vest. Formen *gloydi* fra Texas og Oklahoma, som tidligere ble regnet som egen underart eller art, regnes i dag med til *H. nasicus*.

I Mexico lever en nær slektning, *Heterodon kennerlyi*, som tidligere ble regnet med til arten. Opplysninger om forekomst i Arkansas er feil.

> **Naturlig utbredelse:** USA og Canada.

LEVEOMRÅDE

H. nasicus lever på prærieslettene, i kortgressprærie, i tørre, steinete områder, langs elvesletter og på sand- og leirjord. Den foretrekker tørr, sandholdig og løs jord, hvor den kan grave etter føde og gjemme seg. Den ses fra omkring 90 til 2400 m over havet.

Den er dagaktiv, bruker forlatte gnagerhull og gresstuster som skjul og fanger padder og andre amfibier, øgler, gnagere, fuglegg, fugleunger og krypdyregg. Ungene spiser særlig øgler, amfibier og krypdyregg. Klimaet er kontinentalt med varme somre og kalde vintre, og slangen ligger i dvale fra omtrent september til mars. Det sørlige utbredelsesområdet har mildere vintre, men dyrene går i dvale også der.

Les mer: Vinterdvale og årstider

Stell

TERRARIET

Et voksent dyr trenger et terrarium på minst 90 × 45 × 40 cm (lengde × bredde × høyde). Det er minimum for en voksen hun; en voksen hann kan klare seg med 75 × 35 × 35 cm, men større er bedre for begge, og gulvareal er viktigere enn høyde. Lokket må slutte tett og kunne låses, for slangen skyver og graver, og særlig små unger slipper ut gjennom små sprekker. Bruk aldri teip. Unger holdes i et lite terrarium eller en plastboks på 30-40 cm til de veier 15-20 g, og flyttes deretter opp. Unger i for store kasser går lettere av fôret.

Arten graver og vil ha noe å undersøke. Gi den et dypt, løst bunnsubstrat som den kan grave seg helt ned i, ett eller to skjul med tett, rundkantet form, en lav vannskål og gjerne kork, steiner og kunstige planter. Den foretrekker en innredet halvdel med gravbart substrat fremfor et nakent oppsett med papir. Skjul og potter må ikke ha åpninger eller hull som slangen kan sette seg fast i. Levende planter blir ofte gravd opp, så bruk dem med omtanke.

Som bunnsubstrat fungerer grov aspe, en blanding av kokosmuld og grov sand eller et bioaktivt substrat. Bruk ikke fin sand alene, og unngå sedertre og furu. Unger kan med fordel holdes på kjøkkenpapir eller avispapir de første ukene, slik at de ikke svelger substrat.

TEMPERATUR

Hold en tydelig gradient. Den varme enden skal ha en solplass på 31-35 °C, målt på overflaten, mens lufttemperaturen ellers er 23-27 °C. Om natten slås varmen av, og temperaturen kan gjerne falle til romtemperatur, men ikke under 16 °C.

Bruk en varmelampe ovenfra over en flat, lys stein, eller en varmematte under høyst en tredjedel av gulvet. Begge deler skal styres av en termostat. Mål overflatetemperaturen på solplassen og lufttemperaturen i den kalde enden med digitale termometre. Ikke bruk varmeputer fra apotek, som kan bli for varme, og ingen varmesteiner. En gradient hjelper slangen med å fordøye føden, og unger har særlig behov for den.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på omkring 30-60 %. Arten kommer fra tørre strøk og trenger ikke fuktig luft, men for tørr luft og støvende substrat gir smuss i nesen og hudskifte som henger fast. Gi derfor et fuktig skjul, en kasse fylt med lett fuktig kokosmuld, sphagnum eller sand, som slangen kan krype ned i, særlig når den skal skifte hud. Blir luften svært tørr, kan substratet i den kalde enden fuktes lett.

Sett en bred, lav skål med friskt vann i den kalde enden. Høye skåler kan få slangen til å unngå dem og tørke ut. Skift vannet minst én gang i uken og straks hvis det er skittent. Hudskiftet skjer vanligvis med 3-5 måneders mellomrom.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og har nytte av et klart dagslys. Lyset kan være på 12 timer i døgnet hele året eller følge årstidene med 14-16 timer om våren og sommeren og 8-10 timer om høsten og vinteren.

UVB er ikke strengt nødvendig, men anbefales. Arten hører til Ferguson-sone 2, og målet er en UV-indeks på 2-3 på solplassen. Et T5 HO-rør på 5-6 % UVB, som dekker halvparten til to tredjedeler av terrariets lengde, skal henge 25-35 cm over slangens rygg på solplassen når det er montert over nett, og 35-45 cm uten nett. Kontroller gjerne med en UV-måler, og skift røret hver 12. måned. Det skal være skygge og skjul i resten av terrariet, og om natten skal det være mørkt.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

I naturen spiser *H. nasicus* særlig padder og andre amfibier, men også øgler, gnagere, krypdyregg, fuglegg og av og til andre slanger. I fangenskap er hovedfôret frosne, tinte mus. Byttet må ikke være tykkere enn slangens tykkeste sted, og to små byttedyr er bedre enn ett stort, for for store måltider gir lett oppkast. Fôr med pinsett, fordi slangen slår etter byttet fra alle kanter.

Unger tar ofte en tint pinkie med en gang. Nekter en unge, hjelper det å dyppe musen i vann, la slangen drikke av den eller gi den lukt av litt tunfisk- eller laksevann. Unngå padder som luktstoff, fordi de kan spre parasitter. Mus er fet kost, så varier gjerne med vaktelegg, biter av hardkokt hønseegg og froskelår. Første måltid tilbys omtrent en uke etter klekking.

Unger og unge dyr fôres hver 5.-7. dag med pinkies, senere fuzzy- og hoppermus. Voksne hanner klarer seg fint på én eller to små mus hver 10.-14. dag, og hunner fôres hver 10.-14. dag, bare hyppigere i yngletiden og mens de bærer på egg. Arten blir lett overvektig i fangenskap. Ikke håndter slangen de første 1-2 døgnene etter et måltid. Et allsidig vitamin- og mineraltilskudd kan pudres lett på byttet i yngletiden.

ATFERD OG HÅNDTERING

Heterodon nasicus er rolig og enkel å håndtere. Truslene er bløff, og slangen biter nesten aldri i forsvar. La den falle til ro etter et utfall, og forstyrr den ikke mens den later som om den er død.

Bitt skjer nesten bare når slangen forveksler en hånd med mat, typisk ved fôring, eller når hendene lukter av mus eller padder. Fôr derfor alltid med pinsett, og vask hendene etter å ha rørt ved fôrdyr, før slangen håndteres. Slangen har forstørrede tenner bakerst i overkjeven og kjertler som avgir en svak gift. Et kort bitt gir som regel bare små rifter. Holder slangen fast og tygger, kommer det mer gift i såret, og det kan gi smerte, en tydelig hevelse, blåmerker og blemmer, som kan ta uker eller måneder å gå over. Påvirkning av resten av kroppen er svært sjelden. Løsne slangen rolig i stedet for å rive den av; et rykk kan skade kjevene og får den ofte til å bite hardere. Rens såret med såpe og vann, og søk lege ved kraftig hevelse.

Hold dyrene enkeltvis, unntatt under paring. Hunner kan spise hanner, så paringen overvåkes.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hunnen er større og tyngre og har kortere hale enn hannen. Unger kan kjønnsbestemmes ved sondering, som bare en erfaren holder eller en dyrlege bør utføre. Hanner kan være kjønnsmodne allerede ved omtrent 30 g og 33 cm. Hunner blir kjønnsmodne ved 37-38 cm fra snute til kloakk og yngler første gang i sitt tredje år. Til avl bør en hun være minst to år, helst tre, og veie 150-200 g.

PARRING

En kjøligere periode utløser paringsatferden. Unger under ett år skal ikke ha vinterhvile. Ikke fôr i omkring tre uker mens varmen fortsatt er på, slik at tarmen er tom. Slå deretter av varmen i omtrent en uke ved romtemperatur, og hold deretter 5-15 °C i mørke i omkring to måneder for hunner og en måned for hanner; opptil tre måneder er også i orden. Slangen må ikke tørke ut: gi tilgang til vann, og hold substratet lett fuktig. Veie dyret hver eller annenhver uke, og avbryt hvilen hvis det mister mer enn 10 % av vekten.

Ta dyrene ut, hold dem ved romtemperatur i noen dager, og start langsomt med oppvarming. Fôr én til to ganger, og start paringen omtrent to uker etter dvalen. Hannen skal ikke ha mat i magen ved paringen, fordi han lett kaster opp. Sett hannen inn til hunnen. En mottakelig hun vifter med halen, og hannen følger etter henne. Paringen varer typisk 1-6 timer. Hold øye med dem den første timen, fordi hunnen kan spise hannen, og sørg for at hun er godt fôret.

EGGLEGGING OG KULL

Eggene legges omtrent en måned etter eggløsningen. Hunnen skifter hud 7-11 dager før eggleggingen og legger i fangenskap typisk 4-23 egg, enkelte opptil omkring 30. Ville hunner er mindre og legger 2-16 egg, gjennomsnittlig 8. I naturen yngler hunnene ikke nødvendigvis hvert år, mens hunner i fangenskap kan legge to kull på ett år.

Sett inn en eggleggingskasse med fuktig jord, kokosmuld eller sphagnum, for eksempel en plastboks med et hull i lokket, så snart hunnen er tydelig tykk bakover. Fôr henne hver 4.-6. dag mens hun bærer på egg og etter leggingen, slik at hun kan bygge opp kreftene igjen.

INKUBASJON

Flytt eggene forsiktig til en kasse med fuktig kokosmuld og litt sand, med to små luftehull. Eggene kan ligge delvis nedgravd. Inkuber ved 26-28 °C. Eggene klekkes etter 51-64 dager, og ungene skjærer seg ut.

Egg som blir muggne eller faller sammen, er som regel ubefruktede. Fjern dem først når de er tydelig døde.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er 14-18 cm og 4-7 g ved klekking og skifter hud i løpet av de første dagene. Hold hver unge for seg i en liten kasse med kjøkkenpapir, et skjul, en lav vannskål og en varm ende. Tilby det første måltidet etter ca. en uke.

Gi tinte pinkies med pinsett hver 5.-7. dag. Nekter en unge, prøv å dyppe musen i vann eller gi den lukt av litt tunfisk- eller laksevann. Når ungene veier 15-20 g, kan de flyttes til et større terrarium. Hunnene vokser raskt, og for rask vekst gir store, feite dyr, så ikke fôr dem for ofte.

Helse og vanlige feil

Arten er hardfør, men flere problemer går igjen:

- Tørr nese med støv og smuss i nesen og rundt munnen. Det skyldes tørt, støvete substrat eller for lav luftfuktighet. Gi et fuktig skjul, bytt til et mindre støvende substrat og sprøyt lett.
- Hudskifte som sitter fast når det er for tørt. Gi et fuktig skjul.
- Rundorm og andre innvollsorm: blodig avføring, varierende appetitt. Få en avføringsprøve undersøkt hos dyrlegen.
- Bakterielle infeksjoner fra skittent vann, støv og dårlig luftsirkulasjon: sløvhet, vekttap, manglende vekst og appetitt. De er vanskelige å diagnostisere, så kontakt en dyrlege tidlig.
- Midd. Ikke bruk midler med permetrin. Kiselgur i og rundt oppsettet og grundig rengjøring er et tryggere valg; snakk med en dyrlege om behandlingen.
- Overvekt fra for hyppig fôring, særlig hos hunner.
- Fastklemming i skjul eller potter med trange åpninger.

Søk en dyrlege med erfaring med krypdyr hvis slangen går ned i vekt, ikke vil spise på flere uker, har åpen munn eller endret avføring.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.